

پروتکل اختیاری مربوط به میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی

کشورهای طرف این پروتکل (11)

با توجه به اینکه به منظور حصول هر چه بیشتر مقاصد میثاق حقوق مدنی و سیاسی (که از این پس میثاق نامیده می‌شود) و اعمال مقررات آن مقتضی است که به کمیته حقوق بشر تشکیل شده طبق مندرجات بخش چهارم میثاق (که از پس کمیته نامیده می‌شود) اختیار داده شود اطلاعیه‌های افرادی را که مدعی هستند قربانی نقض هر یک از حقوق مذکور در میثاق شده‌اند دریافت و بنحو مذکور در این پروتکل مورد رسیدگی قرار دهد.

بقرار ذیل توافق کرده‌اند:

ماده 1

هر کشور طرف میثاق که طرف معاهده این پروتکل می‌شود صلاحیت کمیته را برای دریافت رسیدگی به اطلاعیه‌های افراد تابع صلاحیت خود که مدعی هستند قربانی نقض هر یک از حقوق مذکور در میثاق از طرف آن کشور شده‌اند به رسمیت می‌شناسد. کمیته هیچ اطلاعیه مربوط به یک کشور طرف میثاق را که طرف معاهده این پروتکل نیست نمی‌پذیرد.

ماده 2

با رعایت مقررات ماده یک افرادی که مدعی هستند هر یک از حقوق آنان که در این میثاق احصاء شده است نقض گردیده و کلیه طرق شکایت موجود طبق قوانین داخلی را طی کرده‌اند می‌توانند یک اطلاعیه کتبی برای رسیدگی به کمیته تقدیم بدارند.

ماده 3

کمیته هر اطلاعیه تقدیم شده به موجب این پروتکل را که بی نام (بدون امضاء) بوده یا اینکه تقدیم آن را وسیله سوءاستفاده از حق تقدیم چنین اطلاعیه‌هایی تشخیص دهد یا منافی مقررات میثاق باشد غیرقابل قبول (مردود) اعلام می‌کند.

ماده 4

1. با رعایت مقررات ماده 3 کمیته هر اطلاعیه تقدیم شده به موجب این پروتکل را به اطلاع کشور طرف معاهده این پروتکل که به ادعای مدعی ناقض هر یک از مقررات میثاق باشد می‌رساند.

2. در ظرف شش ماه کشور دریافت‌کننده اطلاعیه توضیحات یا اظهارات روشن‌کننده مسئله و تدابیری را که برای علاج وضعیت (2) ممکن است اتخاذ شده باشد در صورت اتخاذ چنین تدابیری کتباً به کمیته تقدیم می‌دارد.

ماده 5

1. کمیته به اطلاعیه‌های اصل به موجب این پروتکل با توجه به کلیه اطلاعات کتبی که از طرف شاکی و از طرف کشور ذینفع طرف معاهده آن تقدیم شده است رسیدگی می‌کند.

2. کمیته به هیچ اطلاعی واصل از يك فرد رسیدگی نخواهد کرد مگر اینکه اطمینان حاصل کند که:

الف - همان موضوع به موجب آئین دادرسی تحقیق یا تصفیة بین‌المللی دیگری تحت رسیدگی نیست.

ب - شاکي کلیه طرق شکایت موجود داخلی را طی کرده است. این قاعده در مواردی که طی طرق شکایت به نحو غیر معقول طولانی باشد مجری نخواهد بود.

3. کمیته در موقع رسیدگی به اطلاعاتی واصل به موجب این پروتکل جلسات سری تشکیل می‌دهد.

4. کمیته نظریات (تشخیص‌های) خود را به کشور ذینفع طرف معاهده پروتکل و فرد شاکي اطلاع می‌دهد.

ماده 6

کمیته در گزارش سالانه خود که طبق ماده 45 میثاق تنظیم می‌کند خلاصه فعالیت‌هایی را که به موجب این پروتکل انجام داده است می‌گنجاند.

ماده 7

تا زمانی که هدف‌های قطعنامه 1514 (دوره اجلاس پانزدهم) مصوب مجمع عمومی سازمان ملل متحد در تاریخ 15 دسامبر 1960 راجع به اعلامیة اعطای استقلال به سرزمینها و مردم مستعمرات تحقق یابد مقررات این پروتکل حق شکایتی را که به موجب منشور ملل متحد و سایر مقوله‌نامه‌ها و اسناد بین‌المللی منعقد در تحت لوای سازمان ملل متحد یا مؤسسات تخصصی آن باین مردم اعطاء شده به هیچ وجه محدود نمی‌کند.

ماده 8

1. این پروتکل برای امضای هر کشوری که میثاق را امضاء کرده است مفتوح است.

2. این پروتکل موکول به تصویب هر کشوری است که میثاق را تصویب کرده یا به آن ملحق شده است. اسناد تصویب نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.

3. این پروتکل برای الحاق هر کشوری که میثاق را تصویب کرده یا به آن ملحق شده مفتوح است.

4. الحاق به وسیله تودیع سند الحاق نزد دبیرکل سازمان ملل متحد به عمل می‌آید.

5. دبیرکل سازمان ملل متحد کلیة کشورهایایی را که این پروتکل را امضاء کرده‌اند یا به آن ملحق شده‌اند از تودیع هر سند تصویب یا الحاق مطلع می‌کند.

ماده 9

1. به شرط لازم الاجراء شدن میثاق این پروتکل سه ماه پس از تاریخ تودیع دهمین سند تصویب یا الحاق نزد دبیرکل سازمان ملل متحد لازم الاجراء خواهد شد.

2. برای هر يك از کشورهائی که بعد از تودیع دهمین سند تصویب یا الحاق این پروتکل را تصویب خواهند کرد یا به آن ملحق خواهند شد این پروتکل سه ماه پس از تاریخ تودیع سند تصویب یا الحاق آن کشور لازم الاجراء خواهد شد.

ماده 10

مقررات این پروتکل بدون هیچگونه محدودیت یا استثناء به کلیه واحدهای تشکیل دهنده کشورهای متحده (فدرال) شمول خواهد داشت.

ماده 11

1. هر کشور طرف معاهد این پروتکل می تواند يك اصلاحیه پیشنهاد و متن آنرا نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع کند. دبیرکل طرح اصلاحیه های پیشنهادی را به کشورهای طرف معاهد این پروتکل ارسال می دارد و از آنها درخواست می نماید به او اطلاع دهند که آیا مایل هستند کنفرانسی از کشورهای طرف معاهد برای بررسی این طرحها و اخذ رأی درباره آنها تشکیل شود. هرگاه اقلأ يك ثلث کشورهای طرف معاهد موافق تشکیل چنین کنفرانسی باشند دبیرکل کنفرانس را زیر لوای سازمان ملل متحد تشکیل خواهد داد. هر اصلاحیه که با اکثریت آراء کشورهای حاضر و رأی دهنده در کنفرانس پذیرفته شود برای تصویب به مجمع عمومی ملل متحد تقدیم می شود.

2. اصلاحیه ها و قتیکه به تصویب مجمع عمومی ملل متحد رسید و با اکثریت دو ثلث از کشورهای طرف معاهد این پروتکل طبق قواعد قانون اساسی هر يك پذیرفته شد لازم الاجراء می شود.

3. و قتیکه این اصلاحیه ها لازم الاجراء می شود برای کشورهایائی که آنها را پذیرفته اند الزام آور خواهد بود. سایر کشورهای طرف معاهد کماکان به مقررات این پروتکل و هر اصلاحیه قبلی که پذیرفته اند ملزم خواهند بود.

ماده 12

1. هر کشور طرف معاهد می تواند هر موقع این پروتکل را از طریق اختاریه کتبی خطاب به دبیرکل سازمان ملل متحد فسخ بکند. این فسخ سه ماه پس از تاریخ وصول اختاریه به دبیرکل نافذ خواهد شد.

2. فسخ به اجرای مقررات این پروتکل در مورد هر اطلاعیه که به موجب ماده 2 قبل از تاریخ نافذ شدن فسخ تقدیم شده باشد خالی وارد نمی کند.

ماده 13

قطع نظر از اطلاعیه های پیش بینی شده در بند 5 ماده 8 این پروتکل دبیرکل سازمان ملل متحد کلیه کشورهای مذکور در بند 1 ماده 48 میثاق را از امور ذیل مطلع خواهد کرد:

الف - امضاها و این پروتکل و اسناد تصویب و الحاق تودیع شده طبق ماده 8.

ب - تاریخی که این پروتکل طبق ماده 9 لازم‌الاجراء خواهد شد و تاریخی که اصلاحیه‌ها طبق ماده 11 لازم‌الاجراء خواهد شد.

ج - فسخ‌هایی که طبق ماده 12 بشود.

ماده 14

1. این پروتکل متن‌های چینی - انگلیسی - فرانسه - روسی و اسپانیایی آن دارای اعتبار مساوی است در بایگانی سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.

2. دبیرکل سازمان ملل متحد رونوشت مصدق این پروتکل را به کلیه کشورهای مذکور در ماده 48 میثاق ارسال خواهد داشت.